UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020 / 615
KARAR NO : 2020 / 690
KARAR TR : 23.11.2020

ÖZET : Davalı Oda'ya kayıtlı ticari taksi plakalı aracın maliki olan davacı tarafından, davalı odanın 21.01.2018 tarihli Olağan Genel Kurul Toplantısı'nda karara bağlanan "....oda tarafından bağış alınan paraların iade edilmemesine oy çokluğu ile karar verilmiştir." içerikli "n" gündem maddesinin iptali ile Oda hesabına yatırdıkları paranın iadesi istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

-
-
-
-

K A R A R

Davacı : P. Y.
Vekili : Av. M.Ç.
Davalı : Antalya Şoförler, Otomobilciler, Kamyoncular, Kamyonetçiler ve Otobüsçüler Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanlığı
Vekili : Av. B.Ç.

-

O L A Y : Davacı vekili; müvekkilin davalı odaya kayıtlı olarak 07 … 2930 plakalı aracı ile taksicilik mesleğini icra ettiğini; davalı oda tarafından düzenlenen tanıtım toplantısında, Expo 2016 durağında çalışmak isteyen ticari T plaka sahibi esnafların davalı odanın banka hesabına, bildirilen son ödeme tarihine kadar 35.000,00 TL yatırması gerektiği, belirtilen meblağın bildirilen son ödeme tarihine kadar yatırılmaması durumunda bahse konu durakta çalışamayacağının bildirildiğini; müvekkili tarafından talep edilen 35.000,00 TL tutarındaki meblağın, davalı oda hesabına 27/03/2015 tarihinde, 07 … 2930 plakalı araç expo durak hisse ödeme, açıklamasıyla yatırıldığını; müvekkilinin kendisinden tahsil edilen paranın iadesi için, diğer meslektaşlarının paranın iadesi talebine ilişkin olarak davalı Odaya yaptıkları başvurulara; talebin genel kurulda görüşüleceğine ilişkin cevap verildiğinden, Genel Kurulda alınacak kararı beklediğini; ancak 21/01/2018 tarihinde yapılan Genel Kurulda "n" sayılı gündem maddesi ile taksici esnafi tarafından Odaya yapılan ödemelerin iade edilip edilmeyeceği konusuna ilişkin olarak objektif bir oylama yapılmaksızın usulsüz bir şekilde alınan paraların iade edilmemesine karar verildiğini, bu kararın hukuka aykırı olduğunu ifade ederek; davalı oda tarafından müvekkilinden 35.000,00 TL tutarındaki meblağın alınması ve ödenen bahse konu meblağların taksicilere iade edilmeyeceğine ilişkin olarak alınan 21/01/2018 tarihli Genel Kurul kararının "n" gündem maddesinin iptali ile haksız ve usulsüz alınan 35.000,00 TL nin müvekkiline yasal faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

ANTALYA 5.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 2.6.2020 gün ve E:2020/27, K: 2020/156 sayı ile, "(…)Dava, 5362 Sayılı Esnaf Ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunundan Kaynaklanan alacak davasıdır.

Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nuna…göre idari yargı davaları, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, idare eylem ve işlemlerinden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları ile tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak belirtilmiştir.

Davanın konusu, idarenin yapmış olduğu işlemin iptali ile genel kurul kararından doğan zararın tazminine yönelik olduğundan idari yargının görev alanına girdiği sonuç ve kanaatine varıldığından davanın, yargı yoluna ilişkin dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar verilmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM; Yukarda açıklanan nedenlerle;

1-Davacı tarafından davalı aleyhine açılan davanın, yargı yoluna ilişkin dava şartı yokluğu nedeniyle USULDEN REDDİNE(…)" karar vermiş, bu karar istinaf yoluna başvurulmaksızın kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez, aynı istemle adli idari yerinde dava açmıştır.

ANTALYA 4.İDARE MAHKEMESİ: 23.9.2020 gün ve E:2020/705 sayı ile, "(…)Niza konusu olayda; uyuşmazlığın davacı tarafından davalı idare hesabına yatırılan 35.000,00-TL ile yatırılan paranın iadesi isteminin reddi işleminden kaynaklandığı, Gümrük ve Ticaret Müfettişliğince yapılan teftiş sonucunda yatırılan paranın bağış olmadığı ifade edilmiş ise de, söz konusu paranın herhangi bir idari işlem ve/veya eylem neticesinde davalı idarenin hesabına yatırılmayıp meccanen davacı yanca şarta bağlı olarak bağış yapıldığı, her ne kadar ödeme dekontunun açıklamalar kısmında "(...) TC NO P. Y. 07 …2930 plakalı araç expo durak hisse bedeli" açıklaması ifadesine yer verilmişse de herhangi bir hisse satışı/devri olmayıp davacı tarafından taksi plakasını Expo 2016'da kurulacak taksi durağına kaydedebilmesi karşılığında bu parayı yatırdığı, dolayısıyla yatırılan paranın bir somut bir hisse karşılığı olmayıp plakaya bağlı bir bağış niteliğinde olduğu, ödeme yapılması suretiyle de davacı ve davalı arasında bağış akdinin kurulduğu, bu

bağlamda işbu uyuşmazlığın bağış sözleşmesinden kaynaklandığı, bu sözleşmenin Vergi Mahkemesinin görevine giren vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümler ile bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin bulunmadığı gibi idare mahkemesinin görevine giren iptal veya tam yargı davasına konu bir işlem ile ilk derecede Danıştayca çözümlenecek bir işlem de olmadığı; dolayısıyla özel hukuk ilişkisinden doğan ve sözleşme hükümlerinin tarafların serbest iradesiyle belirlendiği bağış sözleşmesinden kaynaklanan uyuşmazlığın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle; Mahkememizin görevine girmeyen ve ilgili adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilen bu davada, görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın 2247 sayılı Kanunun 19'uncu maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, süreç tamamlanıncaya kadar dosyanın bekletilmesine…" karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Burhan ÜSTÜN'ün Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 23.11.2020 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen durumun aksine, önceki görevsizlik kararına ilişkin adli yargı dava dosyası temin edilmeden Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulduğu görülmekte ise de; davaya ilişkin bilgi ve belgeler ile adli yargı kararının kesinleşme durumunu da gösteren bir örneğinin idari yargı dosyası içerisinde bulunduğu ve sonuçta usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Antalya Şoförler, Otomobilciler, Kamyoncular ve Kamyonetçiler Esnaf ve Sanatkarlar Odasına kayıtlı olarak 07 …2930 plakalı aracın maliki olan davacı tarafından, davalı odanın 21.01.2018 tarihli Olağan Genel Kurul Toplantısı'nda karara bağlanan "....oda tarafından bağış alınan paraların iade edilmemesine oy çokluğu ile karar verilmiştir." içerikli "n" gündem maddesinin iptali ile kendisinden alınan 35.000,00 TL'nin ödeme tarihinden itibaren işletilecek yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle açılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının "Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları" başlıklı 135.maddesinin birinci fıkrasında "Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir." hükmüne;

5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu'nun " Amaç" başlıklı 1. maddesinde; "Bu Kanunun amacı; esnaf ve sanatkârlar ile bunların yanlarında çalışanların meslekî ve teknik ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlerine uygun olarak gelişmelerini ve meslekî eğitimlerini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak, meslek disiplini ve ahlâkını korumak ve bu maksatla kurulan tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu niteliğindeki esnaf ve sanatkârlar odaları ile bu odaların üst kuruluşu olan birlik, federasyon ve Konfederasyonun çalışma usûl ve esaslarını düzenlemektir." Hükmüne;

"Tanımlar" başlıklı 3.maddesinde; "Bu Kanunun uygulanmasında;(…) d) Oda: Esnaf ve sanatkârların kuracakları ihtisas ve karma esnaf ve sanatkârlar odalarını,(…) İfade eder." Hükmüne yer verilmiş;

"Odaların organları" başlıklı 9.maddesinde; "Oda organları şunlardır:

a) Genel kurul: Genel kurul toplantı tarihinden en az altı ay önce odaya kaydolmuş ve Bakanlık e-esnaf ve sanatkâr veri tabanından, ilgili esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşu tarafından alınacak, genel kurul toplantısına katılacaklar listesine dahil olan üyelerden oluşur.

b) Yönetim kurulu: Başkan dahil olmak üzere, üye sayısı 1000'den az olan odalarda yedi, üye sayısı 1000-2000 olanlarda dokuz, 2000'den fazla olan odalarda onbir kişiden oluşur ve genel kurul üyeleri arasından dört yıl süreyle görev yapmak üzere seçilir. Aynı sayıda yedek üye seçilir.(…)" hükmüne;

"Oda genel kurulunun görev ve yetkileri" başlıklı 10.maddesinde; "Oda genel kurulunun görev ve yetkileri şunlardır: (…)j) Bağlı olduğu birliğin muvafakati alınmak şartıyla kuruluş amacını gerçekleştirmeye yönelik gayrimenkul ve her türlü taşıt alım ve satımına, gayrimenkul karşılığında ödünç para alınmasına karar vermek.(…)" hükmüne;

"Oda yönetim kurulunun görev ve yetkileri" başlıklı 11. Maddesinde; "Oda yönetim kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

a) Oda işlerini mevzuat ve genel kurul kararlarına uygun olarak yürütmek.

b) Bakanlığın mevzuat gereği vereceği görevleri yerine getirmek.

(…)

f) Oda üyelerinin çalışma konularına giren hususlarda haklarını korumak için resmî ve özel kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunmak, üyelerinin meslekî menfaatlerini ilgilendiren konularda, adli ve idari yargı mercileri önünde oda başkanı marifetiyle odayı temsil etmek.

(…)

h) Üyelerin, çalışma konularına giren işlerde gelişmelerini sağlamak ve ihtiyaçlarını karşılamak bakımından, gerekli tedbirleri almak, kurslar düzenlemek ve bu konuda ihtiyaç duyulan tesisleri kurmak üzere genel kurula teklifte bulunmak, bu bilgileri Bakanlık e-esnaf ve sanatkâr veri tabanında güncelleyerek takip etmek.

(…)" hükmüne;

"Odaların gelirleri" başlıklı 14. maddesinde; "Odaların gelirleri şunlardır:

a) Kayıt ücreti.

b) Yıllık aidat.

c) Konfederasyonca belirlenen tarife ücretleri karşılığında düzenlenecek ve onanacak belgeler ile yapılan hizmetler karşılığında alınacak ücretler.

d) Meslekî yeterlik belgesi ücretleri.

e) Yayın gelirleri.

f) Sınav ücretleri.

g) Oda amacını gerçekleştirmek için kurulacak kuruluşların ve iştiraklerin gelirleri.

h) Oda tarafından düzenlenecek danışmanlık, eğitim, kurs ve sosyal faaliyet gelirleri.

ı) Muhasebe işlerinin yapılmasından elde edilen gelirler.

j) Faiz ve diğer gelirler.

k) Bağış ve yardımlar." hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davalı Oda Başkanlığının 06.03.2015 tarih ve 2 sayılı Yönetim Kurulu kararının 8. maddesiyle "2016 yılında faaliyete geçmesi planlanan Expo taksi durağı için yapılan başvuruların değerlendirmeye alınmasına, şehir merkezindeki trafik sıkışıklığını azaltmak, duraklarda faaliyet gösteren ticari taksi sahiplerinin başvurularına öncelik tanınmasına, taksi durağı için yapılacak başvurularda 5362 sayılı Yasa'nın 14. maddesi gereğince başvuru sahiplerinden kendi istek ve arzularıyla yapacakları bağışların kabul edilmesine, bağışların 14. madde uyarınca Oda'ya gelir olarak kaydına, bu bağışların ayrı hesapta toplanarak hizmet binasının bulunduğu arsanın Vakıflar Genel Müdürlüğünden alımı için kullanılmasına" karar verildiği; 07 … 2930 plakalı ticari aracın maliki olan davacı tarafından, aracını Expo 2016 durağına kaydettirmek maksadıyla 27.03.2015 tarihinde davalı idarenin Halk Bankası'nda bulunan hesabına 35.000,00 TL yatırıldığı, çeşitli konularda davalı odaca usulsüz işlemler yapıldığı yönündeki şikayetler üzerine Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Müfettişliğince yapılan teftiş sonucu 13.12.2017 tarih ve 338-C/06-01 sayılı İnceleme Raporu düzenlendiği, raporda; "odanın banka hesabına bağış adı altında muhtelif tarih ve tutarlarda para yatıran kişilerin bu paraları taksi plakalarını Expo 2016'da kurulacak taksi durağına kaydedebilmesi karşılığında yatırdığı, dolayısıyla da karşılıksız olmadığı, Oda tarafından her ne kadar bağış geliri olarak gösterilse de esasen bu paraların bağış olmadığı, Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu'nun Oda gelirleri başlıklı 14. maddesinin 1-k bendindeki bağış ve yardımlardan sayılamayacağı, Oda'nın yapacağı ilk genel kurulda, plakasını Expo taksi durağına kaydetmek isteyenlerden başvuru sırasında bağış adı altında para alındığı hususunun gündeme alınarak Odanın yönlendirmesi üzerine Expo taksi durağında çalışmak için taksi durağını değiştirmek amacıyla bağış adı altında Odanın banka hesabına para yatıran taksici esnafının yapmış olduğu ödemelerin iadesi için Odaya yazılı olarak başvurabileceği gibi sonuç alamaması halinde veya doğrudan yargı yoluna da başvurulabileceğinin üyelerin bilgisine sunulması, plakanın bir taksi durağına kaydedilmesi veya taksi durağının değiştirilmesi amacıyla bağış adı altında taksici esnafından alınan paraların iade edilip edilmeyeceğinin görüşülmesi ve alınacak karara göre hareket edilmesi gerektiği" yönünde kanaat belirtildiği; yatırılan meblağın iadesi için yapılan başvuruların davalı odanın 21.01.2018 tarihli Olağan Genel Kurul Toplantısı'nda karara bağlanan "....oda tarafından bağış alınan paraların iade edilmemesine oy çokluğu ile karar verilmiştir." içerikli "n" gündem maddesiyle reddedildiği, anılan maddenin iptali ile davacıdan alınan 35.000,00 TL'nin ödeme tarihinden itibaren işletilecek yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmış; davalı tarafından Asliye Hukuk Mahkemesine sunulan cevap dilekçesinde ise; Ticari Taksiler Ve Taksi Duraklarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik gereğince; taksi duraklarının oluşturulmasında, araç sayılarının belirlenmesinde Meslek Odasının yazılı öneri, taleplerinin alınacağı, ilgili belediyelerden yazılı görüş isteneceği hususun düzenlendiği, Oda tarafından 12/10/2015 tarihinde Expo-2016 fuar alanı için taksi durağı kurulmasına yönelik talebin idareye 2015/1217 sayılı yazışma ile iletildiğini, taksi ile ticari faaliyetin sürdürülebilmesi için belli bir durağa bağlı olarak çalışma zorunluluğu bulunmamakta olduğunu, 5362 sayılı Kanunun 14. maddesinde oda gelirlerinin belirlendiğini, kanunda açıkça düzenlenmiş bulunan Oda'nın bağış kabul etmesine hukuken bir engel bulunmadığı gibi aksine Oda'nın gelirleri arasında sayılmış olması sebebi ile haksız davanın reddine karar verilmesi gerektiği savunulmuştur.

Buna göre, davalı Oda'nın, idari yapı içinde, kamu hizmeti gören bir birim olduğu; kamu kurumu niteliğindeki kuruluş olan davalıya husumet yöneltilerek, Olağan Genel Kurul Toplantısı'nda karara bağlanan "....oda tarafından bağış alınan paraların iade edilmemesine oy çokluğu ile karar verilmiştir." içerikli "n" gündem maddesinin iptali ile "bağış" adı altında yatırılan paranın iadesi amaçlandığına göre, talep ve işlemin idari nitelik taşıdığını kabul etmek gerekmektedir.

Dolayısıyla açılan davanın, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Antalya 4.İdare Mahkemesinin: 23.9.2020 gün ve E:2020/705 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

S O N U Ç: Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Antalya 4.İdare Mahkemesinin: 23.9.2020 gün ve E:2020/705 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE 23.11.2020 gününde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Burhan	Şükrü	Mehmet	Birol
ÜSTÜN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN